

Dřevěný dům pro dřevaře,
Brumov-Bylnice

Rozhovor s Reulfem
Ramstadem

O co přišly Boskovice

Dům jako vějíř

Světlo, teplo, země a voda. Zadání, nebo lépe životní styl, prochází každým detailem domu, který stojí na okraji obce Malé Kyšice nedaleko Prahy, a přesto je obklopen čarokrásnou přírodou. A právě k ní se chová velice šetrně.

Připravil Martin Verner – Foto Filip Šlapal

Příběh domu se začal psát dříve, než svět ochromila pandemie covidu-19 a Evropu začala tížit energetická krize. Byl to snad šestý smysl majitelů, co motivovalo rodinu k tomu, aby si pořídila nízkonákladový dům obklopený krásnou zahradou? Nikoli, byl to přirozený odpovědný přístup k životu a respekt k přírodě, kterou je třeba chránit. Principy uplatněné při stavbě budou aktuální i poté, co překleneme současné tíživé problémy a všichni si připustíme klimatickou hrozbu, již jsme pod návalem nejistoty posledních let možná až moc upozadovali.

V jižní části obce na okraji křivoklátských lesů se nachází rezidenční území, původně zastavěné rekreačními objekty. Jednu z chat na rovinatém pozemku nahradil pasivní dům. Jeho půdorys se blíží tvaru čtvrtkruhu vymezeného zdmi z pohledových

betonových tvárnic, zaoblená stěna a stropy jsou dřevěné. Dům se rozevírá jihozápadním směrem do vzrostlé zahrady. Celoprosklená fasáda sestává z oken v antracitových rámech, která stíní žaluzie v trojskle. Přesahující stropní trámy tvoří krytý ochoz, na spodní úroveň navazuje terasa. Kontrast betonových a dřevěných konstrukcí se bohatě uplatňuje rovněž v interiéru. Přízemí patří obývacímu pokoji s kuchyní a jídelnou, otevřené schodiště vede do patra se čtyřmi ložnicemi. Podél betonových stěn jsou situovány koupelny a další technické a skladovací prostory.

Světlo a teplo

Dům se otevírá slunečním paprskům jako vějíř. Nasává energii a snaží se s ní hospodárně nakládat. Díky tvaru dopadají do

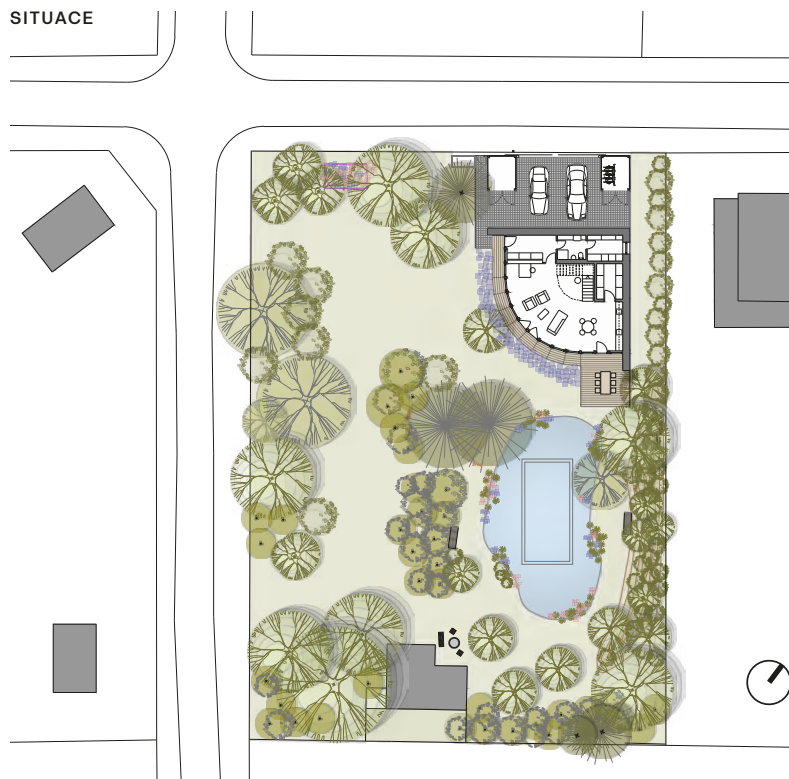
interiéru první i poslední paprsky slunce. Stejně jako umí dům slunce přijímat, umí se i bránit nepříjemnému přehřívání, a to prostřednictvím přetažené střechy a horizontální clony. Ta chrání okna před letními poledními paprsky a v patře slouží i jako balkon. Tepelnému komfortu v letních dnech pomáhají vedle pragmatického tvaru a pasivního stínění i žaluzie, které jsou vestavěny do trojskel a díky kvalitnímu provedení a moderním technologiím mají srovnatelnou účinnost jako žaluzie venkovní.

Teplo domova oceňují majitelé přirozeně v zimě, kdy jim tepelné zisky ze slunce pomáhají snižovat náklady na vytápění. K soběstačnosti přispívají i krbová kamna s výměníkem tepla, umístěná v srdci stavby. Kolem krbu se vine schodiště k ložnicím, jež jsou v patře nad obývacím pokojem.

SITUACE

Země

Hlavní konstrukce stavby je z obnovitelného materiálu – dřeva. Trámová konstrukce respektuje tvar domu a odhaluje konstrukční principy do posledního detailu, včetně ocelových spojů a táhel, jež dotvářejí charakter interiéru i exteriéru. Mezi trámy je vestavěn nábytek tak, aby jednotlivé pokoje evokovaly kajuty.

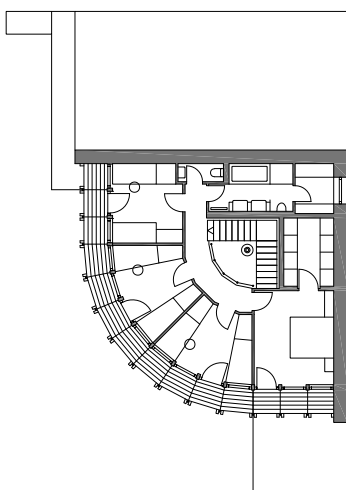
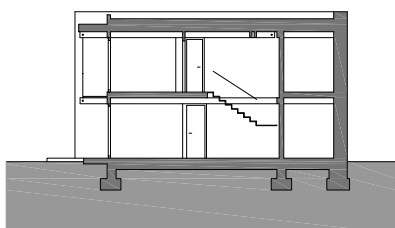
Pro udržitelný přístup je důležité dbát i na životnost. Proto z návětrných stran chrání objekt zdi z betonových tvárníc. Sendvičová stěna s tepelnou izolací pomáhá i přirozené akumulaci tepla, a tím i stabilitě domu. Veškeré technické zázemí a koupelny jsou soustředěny právě u těchto pevných a stabilních stěn a tvoří jakousi vyrovnávací zónu mezi jižní a severní stranou.

Zahrada ukrývá zakopaný systémový sklep z recyklovaného plastu a jako sklad zahradnických potřeb a kol slouží použité lodní kontejnery. Dům žije vlastním nenáročným životem a postupně srůstá se zahradou.

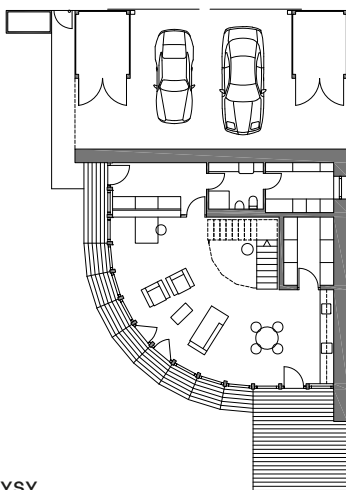
Voda a vzduch

Hospodaření s vodou je viditelné na první pohled. Koupací jezírko optimalizuje využívání dešťovky. Vody na zálivku je dostatek i během sucha, a to díky vlastní kořenové čistírně. Zadržování povrchové vody v zahradě příjemně ovlivňuje klima i v bezprostřední blízkosti stavby. Z pozemku neodchází do kanalizace žádné odpadní vody. Veškerá voda tak přináší užitek minimálně dvakrát. Stejně tak se v domě hospodaří i s odpadním vzduchem, který díky rekuperaci ohřívá v zimních měsících čerstvý vzduch proudící zvenčí. ●

ŘEZ

1+

0

PŮDORYSY

Odpovídají

Ján Stempel a Jan Jakub Tesař

Když jsem s vámi stavbu domu sledoval, už v prvotní fázi mě fascinoval konstrukčně-statický systém. Půdorysně dům vypadá jako rozložený vějíř, podepřený u styčné paty překladů pouze v jednom místě. Přízemí je tak zcela volné, bez vertikálních podpěr.

Proč jste tento konstrukční způsob zvolili?

Odpověď vlastně leží už v samotné otázce: přízemí je zcela volné. U tak malého domu je každý sloup překážkou. Konstrukční princip byl vymyšlen již ve studii a prokázalo se, že je proveditelný a funkční i v prováděcím projektu, potažmo při realizaci. S inženýrem Zbyňkem Šrůtkem (*Timber Design, pozn. red.*), který byl statikem i dodavatelem dřevěných konstrukcí, jsme dotahovali dimenze prvků a zejména detaily zámečnických spojů a táhel. Ani jednou nezaznělo ve stavebnictví tak oblíbené heslo: To nejde, tak se to nedělá.

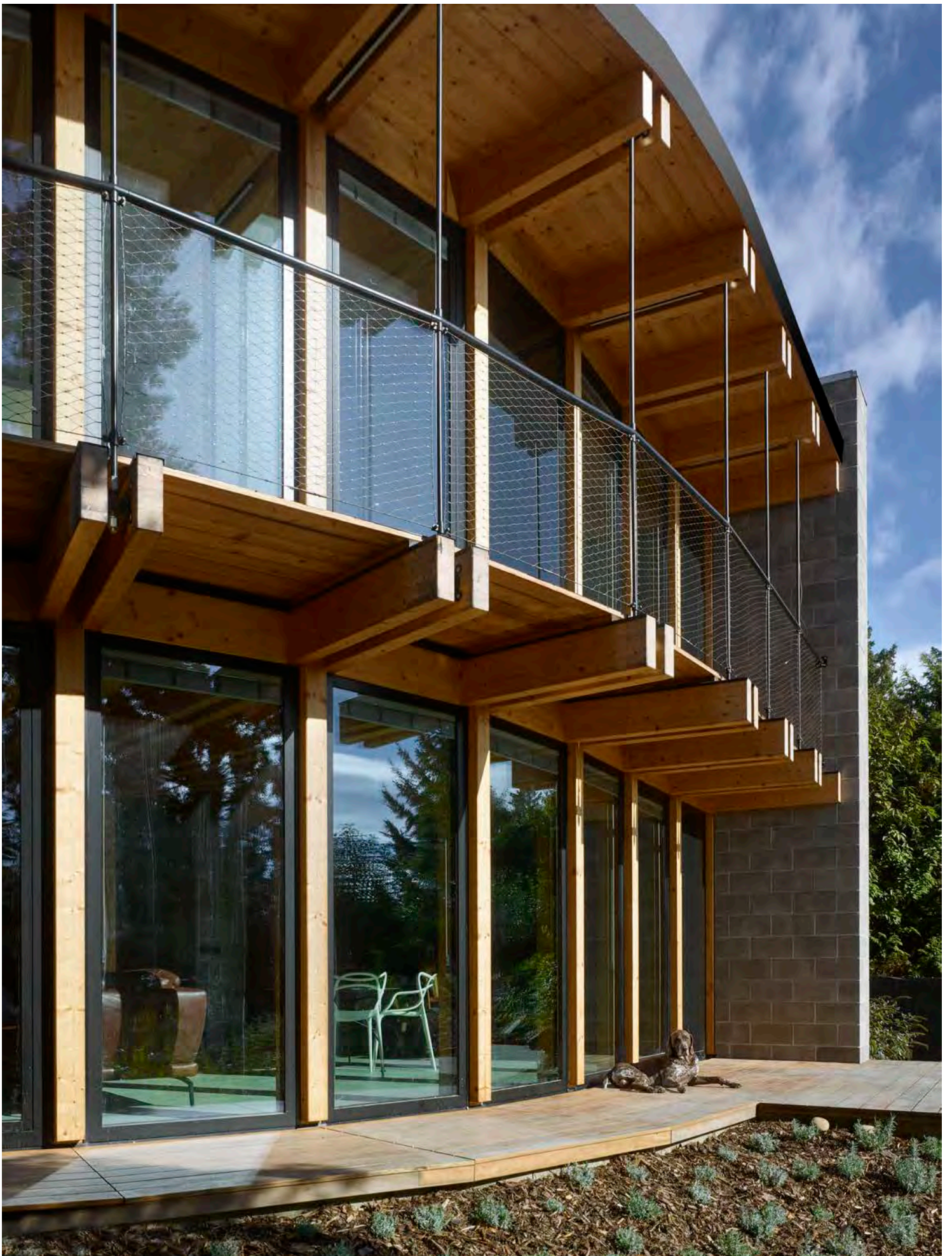
S jakým dřevem jste pracovali?

Konstrukce je z lepených smrkových vazníků. I o materiálu bylo rozhodnuto už po prvních skicích, kdy jsme již věděli, jak bude dům vypadat a fungovat. Volba materiálu často souvisí s preferencemi zadavatele a místními podmínkami – jak z hlediska dostupnosti, tak proveditelnosti. Návrh by měl svým uspořádáním, modulací, detaily i výrazem respektovat jeho konstrukční principy a výhody.

Která z energetických entit – teplo, voda, elektrická energie – si vzhledem k ekologické zátěži zasluhuje podle vašich zkušeností největší pozornost?

Všechny dohromady, protože ani jedna z nich není nejpodstatnější. V rozhovoru pro jeden internetový portál jsme se zmínili, že dům je tak úsporný, jak úsporný je jeho uživatel.

Uživatel je tedy tou nejzásadnější entitou v procesu! Je to v první řadě on, kdo ovlivňuje velikost domu a nastavení jeho vnitřního prostředí. To má pak podstatné dopady na vstupní i provozní náklady.

Stejně důležitá jako vývoj technologií a materiálů na úsporu energií je proto i samotná edukace zadavatelů a uživatelů, a to platí nejen pro rodinné domy. S nadsázkou tvrdíme, že v manuálech a příručkách o úsporných programech staveb a jejich provozu by již v úvodní stati mělo být napsáno: Oblečte se přiměřeně ročnímu období a počasí. Ostatně energetickou krizi považujeme za konec „trenýrkářů“ v Čechách.

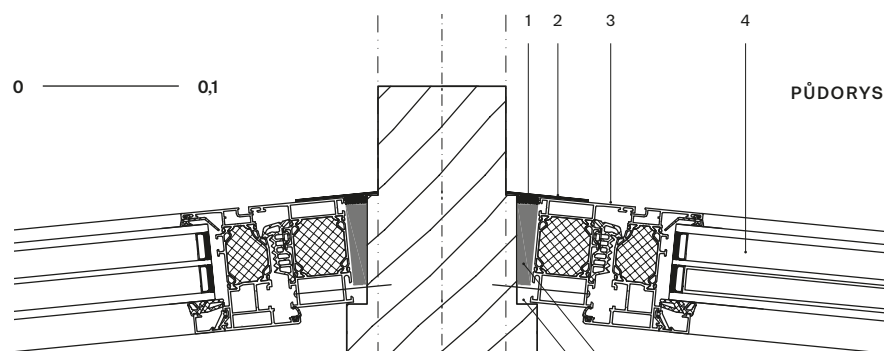
Nakolik by měl architekt tento zodpovědný přístup prosazovat, když ho klient třeba v prvotní fázi ani nepoptává?

Zodpovědnost architekta je neodmyslitelná, stejně jako autorství. To jde ruku v ruce. Podrobit zadání kritickému myšlení musí být nedílnou součástí každého návrhu. Aktuálním fenoménem začíná být umělá inteligence. Ukazuje se, že pro správné výstupy jsou důležitá jasně a správně specifikovaná zadání. Proto si myslíme, že profese architekta má budoucnost a bude na ni přenášena větší míra odpovědnosti za vystavěné prostředí. Krása a podstata vzdělání architekta je mezioborovost a myšlení v souvislostech. ●

Rodinný dům, Kyšice

Místo: Malé Kyšice,
Středočeský kraj, Česko
Autor: Stempel & Tesař architekti /
Ján Stempel, Jan Jakub Tesař
Spolupráce: Aleš Herold
Statika: Zbyněk Šrůtek
Zahrada: Lucie Vogelová
Klient: soukromá osoba
Dodavatelé: Timber Design, OKNA.EU
Projekt: 2016
Realizace: 2022
Plocha pozemku: 725 m²
Zastavěná plocha: 127 m²
Užitná plocha: 157 m²
Obestavěný prostor: 800 m³
Foto: Filip Šlapal
www.stempel-tesar.com

DETAIL

- 1 vodotěsný tmel
- 2 lepený pohledový plech
- 3 hliníkové okno, profil W 77
- 4 meziskelní žaluzie
- 5 komprimační páska
- 6 frézovaná drážka 15 × 80 mm
- 7 dřevěný sloup tl. 140 mm
- 8 Purenit 60/210 mm + kotvení
- 9 lakovaný fasádní plech
- 10 vodotěsná EPDM fólie
- 11 plechový parapet
- 12 dřevěný hranol 40 × 80 mm
- 13 dřevěná fasádní deska
- 14 tepelná izolace Kooltherm
- 15 zatmelená spára
- 16 dřevěný trám (překlad)
- 17 kleština 100 × 280 mm

